

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МОТЕЛІВ В УКРАЇНІ

С. О. Чорнорай

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

З давніх часів на трактах і розвилках доріг облаштовували постійні двори, де мандрівники могли зупинитися на нічліг і відпочити під час шляху. Зазвичай вони поєднували в собі кімнати для сну і придорожній трактир, який пропонував перекусити і випити келих вина.

Практика використання подібних гостьових закладів збереглася і в наші дні. Сьогодні на багатьох шосе і магістралях можна зустріти зручні готелі для подорожніх, так звані мотелі. Термін «мотель» пов'язують з англійським виразом «motorhotel», яке перекладається як «автомобільний готель». Вперше поняття стали використовувати в контексті з автомобільним готелем «MotelInn», побудованої в 1925 р. Артуром Хенеманом в каліфорнійському місті Сан-Луїс-Обіспо. Власник не зумів вмістити на вивісці свого закладу повну назву готелю – MilestoneMotorHotel, тому вирішив скоротити його до декількох букв з кожного слова – motel.

В цілому ж найперші заклади подібного роду з'явилися у США в кінці 1910-х років. До цього туристи, які подорожували по країні на автомобілях, були змушені зупинятися в стандартних готелях або спати посеред поля в своїй машині.[3].

Характерними рисами мотелів є:

- розташування поблизу шосейних доріг;
- наявність приміщень із житловими кімнатами та закладів харчування;
- надання торгово-побутових та дозвільних послуг;
- облаштування місць для паркування автомобілів, а також організація їх технічного обслуговування (автозаправна станція, автомийка, ремонтні майстерні тощо).

Світовий досвід функціонування мотелів свідчить, що жорстка конкуренція, яка існує в туристично-розвинутих країнах, змушує власників цих засобів розміщення постійно поліпшувати матеріально-технічну базу та підвищувати якість надаваних послуг, наближаючи їх до рівня сервісу дорогих готелів, залишаючись при цьому в середньому та нижчому цінових сегментах. Однак в Україні, де ринок мотелів тільки починає розвиватися, його формат значно відрізняється від прийнятого в міжнародній практиці. Це зумовлено тим, що відповідно до порядку встановлення категорій різним об'єктам розміщення в Україні, затвердженого постановою КМУ від 29.07.2009 мотелі віднесено до аналогічних засобів розміщення, категорія їм встановлюється за рівнем обслуговування в них (перший, другий, третій, четвертий та відповідно п'ятий рівні). Незважаючи на те, що мотелі за ознаками діяльності варто було б віднести до підприємств готельного типу та встановити для них категоризацію по «зірках».

Викликає сумнів й власне оцінювання мотелів та інших засобів розміщення за «рівнями обслуговування». В чинному законодавстві України про туризм немає жодних вказівок про застосування даної норми. Якщо в цьому разі також потрібно користуватися вимогами національного стандарту ДСТУ 4269:2003, слід мати на увазі, що класифікація мотелів та інших засобів розміщення по «зірковим» вимогам з присвоєнням їм «рівнів обслуговування» внесе зайву плутанину в надто недосконалу процедуру категоризації [1]. Тому зараз важливим питанням є встановлення певних вимог до мотелів, необхідних для визначення їх статусу як готельних підприємств автотуризму. Крім того, відсутність регуляторної бази та певних стандартів, які мають

бути застосовані в діяльності motelів, значно перешкоджає їх розвитку, що підтверджується проаналізованою статистичною інформацією (табл. 1).

Таблиця 1

Структура колективних засобів розміщення України

Типи колективних засобів розміщення	Значення показників по роках					
	2011		2014		2017	
	кількість	частка, %	кількість	частка, %	кількість	частка, %
готелі	1398	23,7	1761	27,4	1508	34,7
мотелі	98	1,7	151	2,4	123	2,8
хостели	0	0	24	0,4	29	0,7
кемпінги	18	0,3	23	0,4	6	0,1
готельно-офісні центри	5	0,1	0	0	0	0,0
гуртожитки для приїжджих	157	2,7	144	2,2	105	2,4
турбази, гірські притулки, студентські літні табори, інші місця для тимчасового розміщування	1486	25,3	1479	23,1	707	16,3
санаторії, інші типи курортних закладів	2720	46,2	2829	44,1	1863	43,0
Разом	5882	100,0	6411	100,0	4341	100,0

За досліджуваний період загальна кількість готелів для автотуристів у порівнянні з 2011 р. зросла на 53, а з 2014 р. – скоротилась на 28, що пояснюється відсутністю статистичних даних з тимчасово окупованих територій (АР Крим, м. Севастополя) та зони АТО. Однак, питома вага motelів збільшується – з 1,7% у 2011 р. до 2,8% за підсумками 2017 р., що відбувається через скорочення загальної кількості засобів розміщення та їх окремих типів за об'єктивних обставин.

Варто зазначити, що в міжнародній системі бронювання Booking.com представлено лише 36 motelів, розташованих на території України, із 123, які функціонують за офіційними статистичними даними [2].

Виходячи з вищевикладеного можна зробити висновок, що незважаючи на деякі позитивні тенденції в діяльності motelів функціонування даних засобів розміщення супроводжується певними проблемами, головними серед яких є: зменшення середніх доходів у розрахунку на один motel; недосконалість матеріально-технічної бази; поганий стан рекламної діяльності та поінформованості потенційних клієнтів про комплекс послуг, надаваних motelями, тощо.

Також для покращення функціонування підприємств даного типу слід розробити та впровадити низку нормативно-правових документів, якими встановити спеціальні вимоги до motelів, процедуру отримання ними відзнак, механізм контролю за їх діяльністю.

Список використаних джерел:

1. Галасюк С.С. Проблеми категоризації motelів в Україні / С.С. Галасюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – Вип. 18. – Херсон : ХДУ, 2016.
2. Відомості про motelі України // Booking.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.booking.com>.
3. Масюк Ю. Особливості розвитку придорожньої туристичної інфраструктури в Україні за сучасних умов / Ю. Масюк // Вісник Львівського університету. Серія географічна. – Вип. 42. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – С. 250–257.

Науковий керівник: старший викладач Л. Ю. Бутенко